

תחילה עשו, שהוא הנושא של הכוחות הגסים, אמנם יעקב לא מנע יציאתו, אבל ידו אוחזת בעקב עשו, שלא ילך כרצונו בלא גבול. אמנם כאשר הכוחות הרעים יצאו אל הפועל, אין די במה שהכוחות הטובים לא יניחו אותם לעבור גבול, כ"א העיקר הוא שצריך שיסורו למשמעת הטוב ויהי הטוב השר והשליט עליהם, או תצא ההשתלמות בכל הדרה, וע"ז יורה שם ישראל שבא אח"כ "כי שרית עם אלהים ועם אנשים". ע"כ גם בהיות הטוב עסוק בסידור הכוחות הרעים צריך הוא מ"מ לשום מתג ורסן שלא ירצו גבול להתחזק יותר מדאי במציאותם. כי אם יהיו חזקים יותר מדאי לא יסורו למשמעתו, ע"כ יעקב טפל לישראל. גם בכלל העולם לא הי' אפשר שכלול העולם בשום אופן לבא, כ"א בהתחזק ג"כ הכוחות החומריים ואפי' הפחותים שבהם, ובאו ע"י אנשים שלא השכילו לאחוז בטוב ולשאוף לשלימות האמיתית. כחן של ישראל שהודיעו דעת ד' ודרכיו, שהם צדקה ומשפט וחסד בעולם, שם רסן שלא יוסיף הרע להגריל עקב יותר מדאי ולשלול לגמרי את רוח הנדיבה של האדם. אמנם כ"ז שישראל בגולה, פועלת פעולתו זאה בעולם ומועלת עכ"פ להשביח² שאון גלי רעת הירוס המוסר וחוזק הרשע. אבל כשרים ד' קרן עמו, או יהיו גם המסדרים את הכוחות החומריים הנתונים לכל עמי הארץ, איך יפעלו כל אחד לחכלית למען הטוב והצדק. ע"כ ילכו עמים רבים אל הר ד' ואל בית אלהי יעקב, לאמר יורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו. ומ"מ גם אז לעת השלימות הכללית, שיהי' העיקר הסידור השלם, צריך יהי' להנהיג סדר ג"כ כרי שלא יתרומם הרע החומרי המביא לפריעת מוסר ולשכור מוטות הצדק, כאמרם ז"ל "כי הנער בן מאה שנה ימות והחוטא בן מאה שנה יקולל"³ באי"ה כתיב, וכישראל נאמר⁶, "בלע המות לנצח ומחה ד' אלהים דמעה מעל כל פנים".

קעג. וכה"א אל תזכרו ראשונות זו שיעבוד גליות, וקדמוניות אל תתבוננו זו יציאת מצרים, הנני עושה חדשה עתה תצמח זו מלחמת גוג ומגוג. תני רב יוסף משל לאדם

(צ"ן י' ק"ק - ט"ו - ט"ז)

ד' באמת ע"פ השקפה זו הדורשת דעה והשכל. ודי לנו בידועה זו שבקשו לקבע, שמזה נדע שכשתהי' השעה דורשת, יחפרשו אלה הרברים ג"כ בהמון לפי ערכם של הדורות ומעמדם, כי דברים רבים יסיעו דרכי ההנהגה בעצת ד' במסיבות הזמן, שיהיו נוחים להתקבל ולהבינם אל תכליתם, בזמן זולת זמן. קעא. א"ל בן זומא לחכמים, וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח כו' אלא שתהא שיעבוד מלכות עיקר ויציאת מצרים טפל לו. ביציאת מצרים זכו ישראל לחירותם, והיינו שלמות עצמם, אבל את השלמות הכללית של המין האנושי ישלימו בימות המשיח. וע"י פיזורם הקודם דוקא, שע"י הפיזור החל שם ד' להודיע בעולם, אבל לא נגמרה דעת ד' וא"א שתגמר בעולם כ"א בהרמת קרנם של ישראל. ע"כ בהיות השלימות האנושית הכללית כאה על ידינו לימות המשיח, שאז נתרומם באמת להיות ממלכת כהנים, אז יהי' שיעבוד מלכות עיקר המטרה, והשלמות הלאומית הפרטית תפלה לו במעשה, שכבר לא נהי' נצרכים לכונן פני המעשים השלמות הפרטית שלנו, שנזכה בו כבר בשלימותו ולא נהי' נצרכים לאמצעים לו, אבל ההשתדלות המעשית העיקרית תהי' למגמת התיקון הכללי. ובאשר א"א שימשך התיקון הכללי כ"א ע"י מעשה התורה והמצוות שבישראל, ע"כ תהי' מגמת המעשים בעיקרה לצורך כלל האנושיות, ובדרך טפל להרים השלמות הפרטית של ישראל, שנמשך מיציאת מצרים. מפני ששלימות עצמם תעלה ג"כ מאילי ע"י אור ד' שעליהם.

קעב. כיוצא בו אתה אומר לא יקרא עוד שמך יעקב כי אם ישראל יהי' שמך. לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו. האדם הפרטי והעולם הם דומים בהנהגתם לשלימותם. באדם ישנם כוחות טובים ורעים, הרעים כשהם יוצאים לפעול אם יהיו מעוכבים שלא יצאו כלל אל הפועל, יהיו הרכה ורבים טובים חסרים שצריך להם כח הכוחות הרעים וחזקתם וקשיחותם. אמנם אם יצאו כלא שום מונע, יעברו גבול ויביאו את העולם למצב נשחת מאד. בתורה נרמז, כי יצא

המשתרע בכל יום בתענוגיו, היודעים שלל לכל זה יקרתם זבישראל עם אמוני עם יש קודש לב, ילדי תחפשוטו, משרתי זתקן, כל הוא כבר

קבד. קצת קדושה נדבקה בעשו על ידי אחיזתו של ידו הקדושה של יעקב בעקיבו, ובוזה יש קדושה ניצוצית גם בעקב עשו, חוץ ממה שראשו כלול בקדושה. ובוזה יזמלט לעתיד לבא, רק ביתו ישרף, ובעצמו יכלל בקודש, ועתיד להטהר, והר"ע של ראש עקב יחזור לטוב. ובנגיעת שרו של עשו בכף ירך יעקב, יש פגימה של טומאה, שמפני זה סובלים ישראל הגליות. אבל זה גרם להכרח של חומרות יתירות, וחדשים גם ישנים דודי צפנתי לך, והחומרות הן נטיות מדרך האמצעי, כצולע ההולך בנטיה, והן הן יוסיפו עטרות חדשות, מי יתן שהור מטמא לא אחד. ומראש עקב כף יוכלל הריעות, ואהבת לרעך כמוך, שכל התורה כלולה, כי בצירוף כולם מושפעים הם מאהבת הקודש, ורוח ישראל תחיה אותם להאיר בהם את כל תפארת יעקב, ונלוו על ד' לשרתו ולאהבה את שם קדשו להיות לו לעבדים. אלמלא פגימת הכף דיעקב, לא היה יכול עשו להתקן גם בראשו גם בעקבו, כי איך יתאחדו הפכים, אבל על ידי פגימת הירך בנגיעת הכף, נתמעט האור, וכח החיים העליונים נעשה שופע בהפסקות, שאפשר גם לכלי קטן, שמקטנות הגמורה של קטן נתחך בגויים בווי אתה מאד, לקבל משם, ונעשה מזה הכח של הריעות, אשר תעבור את כל התחומים המפסיקים, ונלוו גויים רבים אל ד' והיו לי לעם.

(ק"ק י')